

HORN ANDRÁS Svájcban élő irodalomtudós, esztéta első magyar könyvét tartja kezében az Olvasó. A kötet az 1993-ban publikált *Grundlagen der Literaturästhetik* című német nyelvű munka átdolgozott változata. A mű fő kérdéseit és célkitűzéseit a szerző így fogalmazza meg:

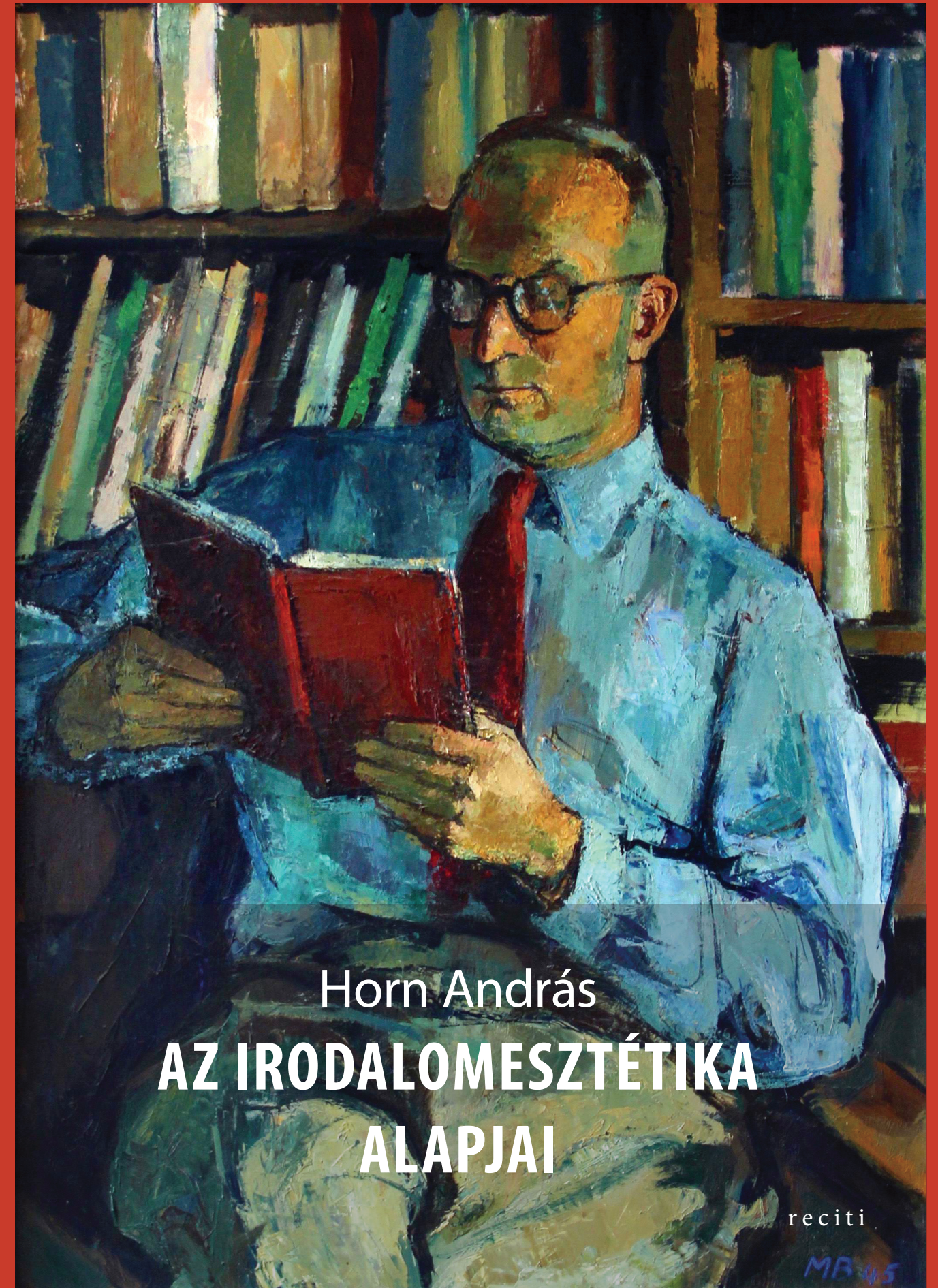
1. Vajon az esztétikai értékek, melyeket műélvezetünk során megélünk, objektívnak nevezhetők-e, vagy pedig kizárólag mi vetítjük bele őket a művekbe? Ha az utóbbi lenne igaz, akkor nem létezhetne szigorú értelemben vett irodalomesztétika, csak a mindig változó irodalmi ízlés története.

2. Vajon melyek az (irodalom)esztétikai értékek fő fajtái, és milyen viszony áll fenn köztük és a történelem során az irodalmi művek esztétikai értékelésekor alkalmazott különböző kritériumok között? Vajon e kritériumok csak tisztán történelmileg meghatározottak, vagy visszavezethetők az esztétikai értékek fő fajtáira? S megragadható-e valamilyen módon fogalmilag ezen kritériumok szembeötlő cserélődése és a súlypontok kijelölésének állandóan változó módja?

3. Még ha a 2. kérdés megválaszolásakor az esztétikai értékeket az irodalom-(általánosabban: a művészet-) történet tanúsága szerint joggal határoztuk is meg ekként, „rendszerük” plauzibilitásának fokát és valóságosságát mégis növelnünk kell azáltal, hogy választ keresünk a kérdésre: vajon miért ezeknek az értékeknek, miért éppen nekik kellene tetszeniük az embernek? Létezik-e az emberben valami állandó, amely a valamiként meghatározott esztétikumra magától értetődő módon tetszéssel reagálhat?

E három kérdésnek, illetve kérdéscsoportnak megfelelően az irodalomesztétikát hármas alapzatra kell helyeznünk: egy értékelméleti, egy esztétikai és egy antropológiai fundamentumra.

Horn András · AZ IRODALOMESZTÉTIKA ALAPJAI

Horn András AZ IRODALOMESZTÉTIKA ALAPJAI

reciti

MB 45